

A KOMMUNIKÁCIÓS FUNKCIÓK

Iskola: Csiky Gergely Főgimnázium

A tanár neve: Rudolf Ágnes Erika

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom

Osztály: IX. osztály

A lecke címe:A KOMMUNIKÁCIÓS FUNKCIÓK

Időtartam: 1 óra

Óratípus: vegyes

Kompetenciák, képességek:

1.1. A különböző közlési helyzetek felismerése, a közlési helyzethez igazodó nyelvhasználat és nyelvi viselkedés

2.2. Az irodalmi és nem irodalmi kommunikációs helyzet jellemzőinek felismerése, az eltérések tudatosítása, a jelentésképződés sajátosságainak felfedezése a művészi és nem művészi olvasásban.

Műveletesített célok:

- a tanulók aktívan részt vesznek a magyar nyelv egyes témaköreinek feldolgozásában;
- a tanulók új ismeretekre tesznek szert, ill. összekapcsolják a régi és az új ismereteket
- a diákok együttműködnek csapattársaikkal;

Alkalmazott módszerek:

- megbeszélés
- szerepjáték, játék

– kooperatív oktatási módszer

Szervezési formák:

- frontális munka
- párban folyó tanulás
- csoportmunka

Értékelés:

- formatív (szóbeli)

Az óra mozzanatai	IDŐ	Tartalmak, tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Módszerek, didaktikai eszközök, források	Értékelés	Megjegyzések
SZERVEZÉS	2 perc	Jelenlét ellenőrzése, hiányzók beírása	A szolgálatos jelenti a hiányzó tanulókat.			
A FIGYELEM FELKELTÉSE	3 perc	Rövid beszélgetés: <i>Mi célból szoktunk kommunikálni?</i> A tanár irányítja a beszélgetést.	A tanulók kifejtik, hogy milyen helyzetekben milyen céllal szoktak kommunikálni.	megbeszélés		
A TÉMA BEJELENTÉSE	5 perc	Az óra témája a <i>kommunikációs funkciók</i> .		magyarázat		

		Megfigyeljük, hogy különböző közlési helyzetekben milyen céllal szoktunk kommunikálni.				
A TÉMA FELDOLGOZÁSA	35 perc	<p>A tanár a következő feladatokat osztja ki a tanulóknak:</p> <p>1. Két tanuló feladata az lesz, hogy rövid megbeszélés és felkészülés után előadja a következő jelenetet:</p> <p><i>Két személy találkozik az utcán, és az aznapi élményeikről beszélgetnek.</i></p> <p>2. Két tanuló feladata az lesz, hogy rövid megbeszélés és felkészülés után előadja a következő jelenetet:</p> <p><i>Két személy telefonon beszél, majd hirtelen megszakad a kapcsolat.</i></p> <p>3. Két tanuló feladata az lesz, hogy rövid megbeszélés és</p>	<p>Azok a tanulók, akik feladatokat kaptak, megbeszélnek táruskkal/társaikkal a jelenetet, majd bemutadják a többieknek is.</p>	<p>– megbeszélés, szerepjáték, játék, kooperatív oktatási módszer</p> <p>– frontális megbeszélés, csoportmunka, párban végzett munka</p> <p>Eszközök: kis kártyák, melyeken a jelenetek szerepelnek, film</p>	<p>Formatív: rendszeres megfigyelés</p> <p>Szóbeli értékelés</p> <p>A csoportmunka megfigyelése és értékelése</p>	

	<p>felkészülés után előadja a következő jelenetet:</p> <p><i>Egy fiú szerelmet vall egy lánynak.</i></p> <p>4. Két tanuló feladata az lesz, hogy rövid megbeszélés és felkészülés után előadja a következő jelenetet:</p> <p><i>Egy lány barátnőjének arról beszél, hogy mennyire csalódott, de nem használja a csalódott, szomorú szavakat.</i></p> <p>5. Négy-öt tanuló feladata az lesz, hogy rövid megbeszélés és felkészülés után előadja a következő jelenetet:</p> <p><i>A parancsnok gyakorlatoztatja a katonáit.</i></p> <p>6. Egy tanuló feladata az lesz, hogy rövid felkészülés után előadja a következő jelenetet:</p>				
--	---	--	--	--	--

		<p><i>Beszélj a nyelvről! (pl. meghatározás, fajták, eredet)</i></p> <p>7. Egy tanuló feladata az lesz, hogy rövid felkészülés után előadja a következő jelenetet:</p> <p><i>Mondj el egy verset/versrészletet!</i></p> <p>3-4 perc felkészülési idő után a tanár arra kéri a csoportokat, hogy mutassák be a jeleneteket.</p> <p>Mindegyik jelenetet követően a tanár felteszi a kérdést, hogy a tanulók szerint az adott szituációban mi volt a kommunikáció célja, a beszédpartnerek mit szerettek volna elérni.</p>	<p>A jelenetek után az osztály tanulói válaszolnak a tanár által feltett kérdésekre, megállapítják, hogy az adott kommunikációs szituációban mi volt a közlés célja, mit</p>			
--	--	---	--	--	--	--

		<p>Mindegyik jelenetet és megbeszélést követően a tanár felírja a táblára az adott kommunikációs funkciót, annak rövid meghatározását és 1-1 példát. (1. Elméleti rész)</p>	<p>szerettek volna elérni a beszédpartnerek.</p> <p>A tanulók lejegyzik füzetükbe az elméleti részt.</p>			
<p>A TEVÉKENYSÉG ÉRTÉKELÉSE</p>	<p>5 perc</p>	<p>Következtetés: a kommunikáció funkciói általában egyszerre vannak jelen a kommunikációs folyamatban, elszigetelten ritkán fordulnak elő.</p> <p>A tanár megkérdezi a diákokat, hogyan érezték magukat a feladatok végzése közben, mi okozott nehézséget, melyik feladat tetszett a legjobban.</p> <p>Arra biztatja a tanulókat, hogy értékeljék saját tevékenységüket.</p>	<p>A tanulók következtetéseket fogalmaznak meg a feladatok végén, beszámolnak a gyakorlatok során szerzett tapasztalatokról, élményeikről.</p>	<p>– egyéni munka</p>	<p>Formatív Szóbeli értékelés Önértékelés</p>	

Elméleti rész:

Kommunikációs funkciók:

- **Közlő funkció** (1. jelenet)
– ez a legfontosabb, az ember ismereteinek nagy részét mástól kapja;
CÉL: információt, ismereteket közölni, véleményt mondani egy dologról;

- **Kapcsolatfenntartó funkció** (2. jelenet):
– ez a funkció előkészíti és lezárja a közlő funkciót. Nem információt közlünk.
CÉL: ellenőrizni a kapcsolat meglétét a beszélőpartnerrel

Pl. Telefonálás közben: Halló!

Találkozáskor: Szia. Hogy vagy? Ezer éve nem láttalak.

- **Érzelemkifejező funkció** (3. és 4. jelenet):
CÉL: érzelmek kifejezése, melynek legfontosabb eszközei a hangsúly, hanglejtés, beszédritmus, félbeszakított mondatok, rövid, szaggatott mondatok stb.

Pl. Jaj, Istenem!

Fontos különbséget tenni az érzelmek közlése és kifejezése között. (l. 4. jelenet)

- **Felszólító, felhívó funkció** (5. jelenet):
CÉL: a másik ember viselkedésének módosítása.

Pl. Felszólítások: Gyere ide! Állj fel!

A kérdés is lehet felszólítás: felszólítás a beszédre. Pl. Ki vitte el a székét?

- **Értelmező funkció** (6. jelenet):
CÉL: azért beszélünk, mert nem tudjuk, hogy ugyanúgy értünk-e dolgokat. Ilyenkor az, amiről beszélünk, az maga a nyelv.

Pl. Visszakérdezések: Jól értettem, azt mondtad, hogy...

Nyelv = a gondolatokat kifejező jelek legfontosabb rendszere.

➤ **Esztétikai, poétikai funkció** (7. jelenet):

CÉL: ilyenkor azért beszélünk, hogy megmutassuk, milyen szépen formáltuk meg gondolatainkat.

Pl. Versmondás, irodalmi szövegek fő funkciója

Bibliográfia (az elméleti részhez)

Magyar nyelv és kommunikáció, 9. évfolyam, OFI, Debrecen, 2014.